

Středoškolská technika 2015

Setkání a prezentace prací středoškolských studentů na ČVUT

PŘEROD

Martin Duřt

Gymnázium Jaroslava Seiferta, o. p. s.
Vysočanské náměstí 500, Praha 9

Přerod je prací, která se zakládá na dynamice. Tato dynamika je zde brána jak symbolicky, tak doslovně, neboť celá socha je umístěna do pozice běhu, což naznačuje prudký pohyb vpřed, nezdolatelnou vášň vědy po vývoji a postupu, po nalezení lepších a správnějších řešení problémů. Smysl celé práce by mohl být chápán jako kritizující vědu, ale to není v žádném případě hlavním poselstvím.

Naopak, Přerod se snaží ukázat, jak postupující technologie mění člověka, a to jak k dobrému, tak k horšímu. Celá práce vychází z myšlenek transhumanismu, technooptimismu, extropismu a kybernetismu, stejně jako z teorií technologické singularity a ASI a z názorů kritiků dehumanizace člověka technologií. Snaží se ukázat, že moderní technologie nelze brát pouze jednostranně, že jejich dopad není černobílý a že jsou ve své podstatě vystižitelné starým příslovím o ohni: dobrý sluha, ale zlý pán.

I proto jsou do mozku Přerodu vetknuta ozubená kola – jejich smyslem není jen odstrašit člověka od odlidšťování, ale také ilustrovat přechod od slepé víry k analytickému přístupu k myšlení. Na druhou stranu nás ale komunikační technologie, které spojily svět dohromady, od sebe oddalují jakožto lidské bytosti – proto jedno ucho Přerodu je proražené a druhé vybavené trny – jedním nic neslyší, druhým nic nechce slyšet.

Trnová koruna z kovu, kterou si Přerod nese naraženou na pravé ruce, není jen odkaz ke křesťanskému tmářství, ze kterého se svět konečně vymaňuje, ale také připomenutím utrpení, které technologie ve špatných rukou světu způsobila, což zpětně odkazuje na hlavní smysl ukazující morální ambivalence technologického vývoje.

Jedním z hlavních znaků sochy je mechanická paže, která nahrazuje levou ruku od lokte níže, a která ukazuje, s jakou dokonalostí a precizností může technologie člověku prospět (a zároveň opět odkazuje na dehumanizaci). Ruka je však pouze výpletí, neboť naše technologická úroveň zatím stále ještě není na úrovni, kdy by mohla člověka plně nahradit. Na rozdíl od druhé paže (kde je trnová koruna na hřebu), však tato ruka není poškozena, aby se ukázalo, jak dokonalá technologie může být a jaké benefity může přinášet.

Ostnatý drát obtáčeující tělo sochy ukazuje, jak moc může honba za pokrokem svírat lidskou přirozenost a bránit spontánnosti a projevům lidského srdce. Zároveň jde ale o nutnost, která je jen důsledkem prudkých změn paradigmat, které technologie přináší.

Po celém povrchu sochy (na čele, na tváři, na pravé paži, na trupu a na nohou) jsou mírné vady – socha není dokonalá, je plná oděrek, drobných ran a ranek a menších zranění –

symboly obětí, které musely být přineseny, aby se svět mohl lépe vyvíjet. Ačkoliv je celý zbytek díla natřen na čistě bílou barvu, imitující textury povrchu klasických antických soch, v těchto malých zraněních je záměrně ponechána původní textura, ukazující, jak nehezky může ve skutečnosti civilizace vypadat pod svým naleštěným povrchem.

Dílo celé je monumentální (socha měří téměř dva metry bez podstavce), takže se vyjímá a vystupuje do popředí. I technologie taková je, zvláště v posledních letech, jak se naše myšlenkové pochody díky ní mění a jsou přetvařovány.

Smyslem práce je vyvolat polemiku ohledně významu technologií pro lidský život a pro naši existenci jako celek – v žádném případě ale nejde pouze o kritiku. V podstatě je Přerod ódou na ambivalenci morality pokroku, právě, jako oheň může dobře sloužit i způsobit strašlivá příkoří, tak technologie nás může změnit v bohy nebo srazit do prachu.